

Školstvo u kantonu Aargau

Informacije za roditelje (bosnisch/kroatisch/serbisch)

**DEPARTEMENT
BILDUNG, KULTUR UND SPORT**
Abteilung Volksschule

Izdavač

Departement
Bildung, Kultur und Sport
Abteilung Volksschule
Bachstrasse 15
5001 Aarau

Tel. 062 835 21 00

E-Mail: volksschule@ag.ch
www.ag.ch/volksschule

Slike

fotolia
Kanton Aargau

Autorsko pravo

© 2016 Kanton Aargau

Uvod

Ovom brošurom Vam želimo dati najvažnije informacije o školskom sistemu u kantonu Aargau. Sadržaj brošure trebao bi Vam pomoći da podržite Vaše dijete koje će uskoro krenuti ili je već prije kratkog vremena krenulo u školu u kantonu Aargau.

Nakon predstavljanja strukture osnovne škole u Aargau biće opisani njeni najvažniji sastavni dijelovi. Biće riječi o različitim nivoima i vrstama škola, o dodatnim mjerama podsticanja na uspjeh i odgovarajućim savjetovalištim, kao i informacije u vezi sa stručnim obrazovanjem i srednjih škola.

Važno za uspjeh u školi je dobra saradnja između škole i roditelja. Ovoj saradnji je posvećeno jedno posebno poglavlje.

Na kraju svakog poglavlja se nalaze linkovi za internet, brojevi telefona i adrese. Detaljnije informacije možete dobiti na informativnim sastancima koje organizuje škola. Nastavno osoblje i upravnici škole će Vam stajati na raspolaganju za sva Vaša pitanja čim Vaše dijete krene u vrtić ili u školu.

Želimo Vašem djetetu uspješan početak škole u kantonu Aargau!

Ministarstvo za školstvo, kulturu i sport
Odjeljenje Osnovna škola

Pregled osnovne škole (Volksschule) u kantonu Aargau

Za djecu i mlade koji žive u kantonu Aargau osnovno školovanje je obavezno 11 godina. Djeca kreću u školu kad napune 4. godine života. Školska godina počinje drugog ponedjeljka u mjesecu avgustu.

Obavezno obrazovanje

Obavezno obrazovanje se sastoji iz tri dijela.

- **Dječji vrtić (Kindergarten)** traje 2 godine.
- **Prvi dio osnovne škole (Primarschule)** traje 6 godina.
- **Drugi dio osnovne škole (Oberstufe (Sekundarstufe I))** traje 3 godine. Ovaj dio osnovnog školovanja je podjeljen u tri nivoa: Realschule, Sekundarschule i Bezirksschule.

Pored toga postoje oblici školovanja koji su usmjereni ka djeci sa posebnim potrebama, kao što su Kleinklasse (mali razred) oder Einschulungsklasse (1. razred koji se pohađa dvije godine). O tome možete opširnije čitati u poglavljima „Primarschule“ i „Oberstufe (Sekundarstufe I)“.

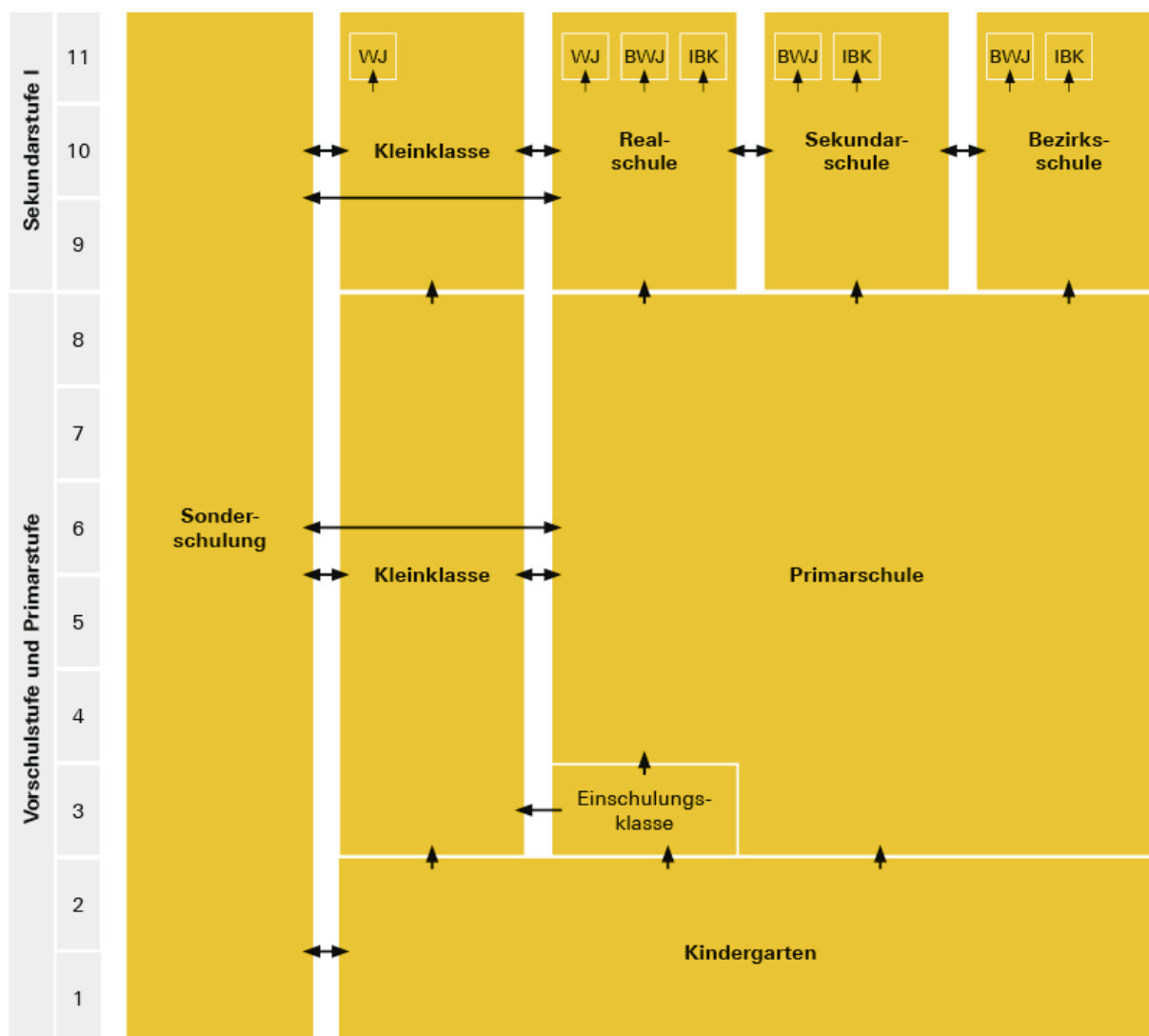
Specijalno obrazovanje

Djeca i mladi sa posebnim potrebama se podržavaju u razvoju zu pomoć dodatnih mjera. Specijalno obrazovanje se odvija integrativno (sastavni dio redovne škole) ili separativno u malim odjeljenjima (Kleinklasse). Pored toga postoje i specijalne škole.

Federalni sistem

Obrazovni sistem u Švicarskoj/Švajcarskoj se temelji na federalističkom sistemu. Svaki kanton ima svoj školski sistem. Kantoni imaju zakonodavnu odgovornost za obrazovanje (Schulgesetzgebung) a opštine su odgovorne za sprovođenje i implementaciju. Za stručno obrazovanje je nadležan Savez (Bund).

Sledeća tabela daje pregled strukture obaveznog osnovnog obrazovanja u kantonu Aargau. Grafiku treba čitati odozdo (početak škole) na gore (kraj škole).

WJ: Werkjahr (Ponuda za mlade koji su pohađali Kleinklasse i Realschule)

BWJ: Berufswahljahr (Ponuda za mlade koji su pohađali Real-, Sekundar- und Bezirksschule kao i Kleinklasse)

IBK: Integrations- und Berufsfindungsklasse (11. školska godina za mlade koji žive max. 2 godine u Švajcarskoj /Švicarskoj i koji su u svojoj domovini pohađali ili završili osnovnu školu)

Važne informacije o osnovnoj školi

Ako ste se tek doselili ...

Pitajte u opštinskoj upravi gdje treba da prijavite dijete u školu. Možete se i direktno obratiti upravi škole.

Opšte informacije

Tokom pohađanja obavezne škole nastava u državnim školama je besplatna. Opštine daju učenicima knjige, nastavne materijale i školski pribor besplatno.

Javna škola je vjerski neutralna. Ona ne smije ugrožavati ni slobodu vjeroispovijesti i mišljenja zagarnatovanih Ustavom kao ni pravo roditelja u odgoju djece.

Nastava se održava zajedno za dječake i djevojčice i predaju im se isti predmeti.

Školska uprava

U kantonu Aargau školskim i obrazovnim sistemom upravlja Departement Bildung, Kultur und Sport (BKS).

Za rad škole su u svakoj opštini odgovorni školska uprava (Schulleitung) i školski odbor (Schulpflege). Stanovnici koji imaju pravo glasa biraju glasanjem školski odbor u jednoj opštini. Školsku upravu imenuje školski odbor.

Svjedočanstva i promocije

Roditelji i djeca dobijaju na kraju školske godine u dječjem vrtiću obrazac sa procjenom stanja (Einschätzungsbogen) koji pruža informacije o razvoju djeteta.

U 1. razredu osnovne škole i u 1. razredu koji se pohađa dvije godine (Einschulungsklasse) djeca dobijaju na kraju polugodišta izvještaj (Zwischenbericht) a na kraju školske godine dobijaju opisnu procjenu uspjeha.

Od 2. razreda Primarschule pa do 3. razreda Oberstufe učenici dobijaju na kraju polugodišta jedan izvještaj sa orijentacionim ocjenama, a na kraju školske godine dodjeljuje se svjedočanstvo sa ocjenama. Najbolja ocjena je 6, a najlošija je 1.

Detaljne informacije o ocjenjivanju mogu se naći u brošuri „Ocjenjivanje uspjeha i promocija“ („Leistungsbeurteilung und Promotionen an der Volksschule Aargau“).

Više informacija: www.ag.ch/leistungsbeurteilung-volksschule

Redovno pohađanje škole

Roditelji ili njihovi predstavnici su dužni da djecu šalju redovno u školu. U protivnom mogu biti kažnjeni.

Nepredvidivi izostanci

Roditelji ili njihovi predstavnici trebaju odmah obavjestiti nastavno osoblje o odsustvu djeteta i obrazložiti izostanak. Nastavnici mogu da zatraže pismeno opravdanje. Kao opravdani razlozi smatraju se:

- Bolest djeteta
- Smrtni slučaj u porodici

U drugom stepenu osnovne škole (Oberstufe – Bezirks-, Sekundar- und Realschule) neopravdani izostanci se unose u svjedodžanstva na polugodištu i na kraju školske godine.

Dispenzija / odmor

Zakon o školstvu omogućuje roditeljima da u toku jednog kvartala oslobode djecu pola dana od nastave. Za to treba da se uputi zahtjev koji se ne mora obrazlagati. Postoji mogućnost da se u toku jednog semestra (dva kvartala) te dvije polovine dana spoje u jedan čitav dan, ali je za to potrebno odobrenje od školskog odbora.

Za ostale predvidive dispencije mora se tražiti pismeno ovlaštenje školskog odbora (Schulpflege), upravnika škole ili nastavika razredne nastave. Razlozi za dispenciju mogu biti: aktivno učestvovanje u sportu, važni vjerski praznici, „Schnupperlehre“ ili slično. Također odsustvo zbog posebnih obrazovnih potreba kod talentovane djece odobrava školski odbor, osim ako se radi o dužoj dispenciji iz jednog obaveznog predmeta. Dugotrajne dispencije može da odobri samo Departement BKS.

Školski odbor može osloboditi dijete koje pohađa prvu godinu vrtića maksimalno pola dana sedmično ukoliko roditelji zahtjevaju.

Školski raspust

Termini školskog raspusta se ponekad razlikuju od opštine do opštine. Informacije o raspustu u Vašoj opštini dobijate od škole. Datume školskih raspusta možete naći na sljedećoj internet adresi:

Više informacija: www.schulen-aargau.ch > Schulen

Školski lječnik / Školski zubar

Školska medicinska služba nadgleda zdravstvenu situaciju u školama. Ova služba sprovodi preglede djece radi pravovremenog otkrivanja zdravstvenih problema, kao što su na primjer smetnje kod sluha, vida i govora ili kretanja i držanja tijela. Ako se kod jednog djeteta otkrije neki nedostatak, školski ljekar informiše roditelje i dogovara se sa njima o daljem liječenju.

Od 1. godine dječjeg vrtića pa do 3. razreda Oberstufe učenici dobijaju svesku sa bonovima u kojoj se za svaku godinu nalazi po jedan bon sa kojim mogu ići kod zubara po njihovom izboru i besplatno kontrolisati zube.

Opširnija obavještenja i informacije:

Ukoliko imate pitanja najbolje je da se obratite učiteljici ili učitelju Vašeg djeteta.

Informacije o različitim školama i školskim nivoima naći ćete na internetu pod sljedećom adresom:
www.ag.ch/bks

Informacije o vrtiću, Primarschule i Oberstufe dobiti ćete ovdje:

Departement Bildung, Kultur und Sport
E-Mail: volksschule@ag.ch, Tel. 062 835 21 00

Saradnja škole i roditelja

Dužnosti škole

Prema Zakonu o obrazovanju škola je obavezna poduzeti sve mjere da bi dijete imalo zdravo odrastanje i da djeca i mladi tokom školovanja budu u svakom pogledu zaštićeni. Zdravlje je preduslov za uspjeh u školi.

Škola je obavezna da Vas redovno obavještava o događajima u školi i o uspjehu Vašeg djeteta. Osim toga održavaju se razgovori sa roditeljima i roditeljski sastanci, a škola organizuje i različite informativne skupve. Ukoliko smatrate da niste o svemu dovoljno informisani, obratite se nastavnom osoblju ili upravi škole.

Prava i dužnosti roditelja

Kao roditelj odgovorni ste za to da dijete redovno pohađa školu. Također se očekuje da dijete uradi domaću zadaću i da dođe odmorno u školu. Ako redovno pregledate domaću zadaću Vašeg djeteta tako pokazujete interesovanje za njegov/njen školski razvoj i time mu ujedno pružate podršku.

Molimo Vas obratite pažnju na to, da ste obavezni da se odazovete pozivima školskog odbora ili škole (uprava škole, nastavno osoblje) kao i pozivima za roditeljske sastanke i razgovore.

Održavajte kontakt sa nastavnicom/nastavnikom Vaše kćerke, Vašeg sina. Vaše dijete može imati samo korist od Vaše bliske saradnje sa školom, jer ga možete optimalno podržati u razvoju.

Uz prethodnu najavu nastavnom osoblju, imate pravo kao roditelj prisustvovati nastavi.

Prije nego što uparava za školstvo donese važne odluke o Vašem djetetu imate pravo da budete saslušani i dobijete uvid u akte. Uprava škole Vam mora uručiti konačnu odluku pismeno i to sa obrazloženjem. Ako niste sa tom odlukom saglasni, u većini slučajeva imate mogućnost da podnete žalbu kod više instance (Bezirksschulrat). Ovdje su navedeni primjeri za važne odluke s pravom na saslušanje i pravom na žalbu:

- Polazak u dječji vrtić
- Polazak i prvi razred (Primarschule)
- Ukoliko se djetetu dodjeljuju specijalne pedagoške mjere (heilpädagogische Massnahmen) ili nastave nižeg nivoa od regularne (Kleinklasse) i prvog razreda koji se pohađa dvije školske godine (Einschulungsklasse)
- Prelazak u drugi stepen osnovne škole (Oberstufe)
- Promocija, promjena nivoa škole u Oberstufe
- Dodjeljivanje djeteta u specijalne škole

Kome se roditelji mogu obratiti ako imaju pitanja ili probleme u vezi sa školom?

1. Razgovarajte se nastavnikom Vašeg djeteta.
2. Obratite se upravniku škole.
3. Obratite se školskom odboru (Schulpflege).

Ukoliko ste mišljenja da Vaš problem nije u potpunosti i ispravno sagledan, kao četvrti korak možete se obratiti odjeljenju Školski nadzor (Sektion Schulaufsicht).

Kontakt: Odjeljenje Školski nadzor (Sektion Schulaufsicht), Tel. 062 835 21 05, E-Mail: sa.volksschule@ag.ch, www.ag.ch/schulaufsicht

Pogledajte takođe i ponude savjetodavnih službi za razna pitanja (Beratungsdienste).

Dječji vrtić (Kindergarten - 2 godine)

Upis u dječji vrtić

Pohađanje dječjeg vrtića je obavezno.

Djeca, koja su do 31. jula¹ napunila četvrtu godinu starosti, polaze u sljedećoj školskoj godini, t.j. u avgustu, u vrtić.

Nastava

Pohađanje dječjeg vrtića pospješuje cjelokupan razvoj djece. Djeca dobijaju u vrtiću mogućnost da svoja interesovanja i talente razvijaju u novom okruženju. Učenje se odvija kroz igru. Na taj način se stiče osnova za razvoj jezičkih, matematičkih, motornih, socijalnih i emocionalnih sposobnosti u školi.

Djeca koja se interesuju za čitanje, pisanje u računanje podržavaju se u tome, ali ne postoji sistematska nastava za čitanje, pisanje i računanje. Posebno talentovana djeca mogu da prijevremeno pređu u prvi razred Primarschule.

Djeca, koja kod kuće ne pričaju njemački jezik, dobijaju u vrtiću podršku da ga lakše nauče.

Djeca koja imaju poteškoće u razvoju podržavaju se od strane nastavnika za specijalnu obrazovanje (Heilpädagogik).

¹ definitivno važi od 31. jula 2018. godine. Do tada je u nadležnosti opštine da postepeno prilagodi do sada važeći datum upisa od 30. aprila na 31. juli.

Prvi stepen osnovne škole, 1. - 6. razred (Primarschule)

Prvi stepen - redovno odjeljenje

Prvi stepen osnovne škole obuhvata nastavu od 1.- 6. razreda.

U početnim razredima se djeci prenose vještine čitanja, pisanja i računanja. Kroz učenje sa drugom djecom se pospješuje smisao za zajednički grupni rad kao i jačanje ličnosti pojedinaca. Također se radi sa djecom i na području muzike, sporta i kreativnih predmeta koji obuhvataju slikanje, modelarstvo, rad s tekstilom (Bildnerisches Gestalten, Textiles Werken) kao i teme iz prirodnih nauka koje su prilagođene uzrastu djece.

U nastavi se uzimaju u obzir različite sposobnosti u učenju kao i različite potrebe koje imaju učenice i učenici. Važan cilj za djecu ovog stupnja osnovne škole je pospješivanje samostalnosti i preuzimanje lične odgovornosti kao i socijalno učenje.

Prvi razred koji se pohađa 2 godine (Einschulungsklasse)

Djeca koja nisu u stanju da ispune tražene uslove za upis u redovnu školu mogu pohađati prvi razred 2 godine (Einschulungsklasse). Nastavni program prvog razreda predaje se tokom dvije školske godine. Po završetku ove dvije školske godine djeca prelaze po pravilu u 2. razred prvog stepena osnovne škole.

Specijalno obrazovanje (Integrierte Heilpädagogik) / Mali razred (Kleinklasse) na prvom stepenu osnovne škole

Specijalno obrazovanje je u većini škola integrisano u redovnu nastavu. To znači da djeca sa poteškoćama u učenju pohađaju redovno odjeljenje u kojem ih podržavaju pedagozi za specijalnu nastavu. Ukoliko je potrebno djeca dobiju plan učenja sa individualnim ciljevima.

U nekim školama postoje mala odjeljenja (Kleinklasse) za podršku djece koja imaju teškoće pri učenju. Njihov rad prate pedagozi za specijalnu nastavu. Broj učenika je ovdje manji nego u redovnom razredu. Ciljevi nastave se naslanjaju na redovni školski program.

Drugi stepen osnovne škole, 7.-9. razred (Oberstufe / Sekundarstufe I)

Drugi stepen osnovne škole (7. - 9. razred) se sastoji iz tri različite škole odnosno tri školska nivoa: Realschule, Sekundarschule i Bezirksschule. Ova tri školska nivoa se razlikuju po različitim zahtjevima koji se odnose na nastavu i uspjeh učenica i učenika. Sve tri škole traju tri godine.

Prelazak iz prvog u drugi stepena osnovne škole / Prelazak iz jednog u drugi nivo škole na drugom stupnju (Oberstufe)

Selekcija učenica i učenika u jedan od tri školska nivoa slijedi po preporuci razrednog nastavnika iz 6. razreda, nakon što je obavljen razgovor sa roditeljima. Ako se mišljenja roditelja i nastavnika ne podudaraju, u tom slučaju odlučuje školski odbor.

Uspješni i motivisani učenici i učenice mogu i kasnije da pređu iz jednog u drugi školski nivo. Preduslov za prelazak je preporuka razredne osobe kao i odluka koju donosi školski odbor. Promjena škole se dešava po pravilu na kraju školske godine.

Realschule

Realschule je škola sa najnižim zahtjevima koji se podnose na školski uspjeh. U ovoj školi učenici i učenice stiču široko opšte obrazovanje i osnovu za škole stručnog obrazovanja sa nižim zahtjevima vezanih za učenje. Po završetku ove škole većina mladih školuje se za zanatske pozive ili pozive u industriji.

Mladima, koji u školama stručnog obrazovanja postignu dobar uspjeh, otvaraju se mnoge šanse za daljnje školovanje kao i mogućnost napredovanja u poslovnom svijetu.

Sekundarschule

Sekundarschule je škola sa prosječnim zahtjevima u vezi uspjeha u školi. U njoj se stiču široko opšte obrazovanje kao i preduslov za školu sa zahtjevnim stručnim obrazovanjem. Mali broj učenica i učenika pohađaju poslije ove škole srednju školu usmjerenog obrazovanja (Fachmittelschule), srednju ekonomsku školu (Wirtschaftsmittelschule) ili srednju školu za informatiku (Informatikmittelschule).

Informacije o uslovima prijema u srednju školu usmjerenog obrazovanja, srednju ekonomsku školu i srednju školu za informatiku pogledajte u poglavlju "Mittelschulen (Sekundarstufe II)"

Bezirksschule

Bezirksschule je škola sa najvišim zahtjevima vezanih za uspjeh. Ona priprema učenice i učenike za škole stručnog obrazovanja sa velikim zahtjevima kao i za dalje školovanje (gimnazija / srednja škola (FMS) / srednja ekonomska škola (WMS) / srednja škola za informatiku (IMS). Po završetku Bezirksschule otprilike jedna polovina učenika prelazi u neku od škola stručnog obrazovanja (Berufslehre) u trgovini, industriji i uslužnim djelatnostima, dok ostali učenici nastavljaju školovanje u jednoj od srednjih škola.

Informacije o uslovima prijema u gimnaziju, u srednju školu usmjerenog obrazovanja, srednju ekonomsku školu i srednju školu za informatiku pogledajte u poglavlju "Mittelschulen (Sekundarstufe II)"

Specijalno obrazovanje (Integrierte Heilpädagogik) / Mali razred (Kleinklasse) na drugom stupnju osnovne škole (Oberstufe)

Specijalno obrazovanje je u većini škola integrisano u redovnu nastavu. To znači da mladi sa poteškoćama u učenju pohađaju redovno odjeljenje zu pomoć pedagoga za specijalnu nastavu. Ukoliko je potrebno djeca dobiju individualni plan učenja sa individualnim ciljevima.

U nekim školama postoje mala odjeljenja (Kleinklasse) za podršku mladih koji imaju teškoće pri učenju i koji se podržavaju od strane pedagoga za specijalnu nastavu. Broj učenika je ovdje manji nego u redovnom razredu. Učenice i učenici stječu dobro opšte obrazovanje i pripremaju se za zanimanje koje je u skladu sa njihovim mogućnostima.

Posebni razredi u poslednjoj godini obaveznog obrazovanja

Godina za izbor zanimanja (Berufswahljahr BWJ)

Godina za izbor zanimanja je namjenjena učenicama i učenicima koji trebaju intenzivnu pomoć prilikom donošenja odluke o izboru zanimanja kao i za traženje mjesta za praksu u privredi (Lehrstelle). Ova školsku godinu mogu da pohađaju učenice i učenici iz sva tri prethodno navedena školska nivoa.

Godina praktičnog obrazovanja (Werkjahr WJ)

U ovu školsku idu učenice i učenici iz Realschule ili malog razreda koji su nadareni za praktične pozive. Tu im se pruža pomoć pri traženju odgovarajućeg mjesta za dalje stručno obrazovanje ili da nađu posao koji im odgovara.

Godina za integraciju i izbor zanimanja (Integrations- und Berufsfindungsklasse IBK)

Ovu školsku godinu pohađaju mladi koji su tek imigrirali i ne žive duže od dvije godine Švicarskoj. IBK ima za cilj da olakša poslovnu i socijalnu integraciju ovih mladih ljudi. Tokom ove godine učenice i učenici produbljuju znanje iz njemačkog jezika i iz predmeta opšteg obrazovanja te se intenzivno pripremaju za izbor poziva i ulazak u poslovni život.

Dodatne mjere podrške u školi

Ponude za djecu čiji maternji jezik nije njemački

Nastavni predmet Deutsch als Zweitsprache DaZ (Kindergarten, Primarschule, Oberstufe)

Djeca čiji maternji jezik nije njemački jezik uče ovaj jezik u vrtiću u svakidnevnom ophođenju sa drugom djecom i učiteljima. Ako u jednom razredu ima više djece čiji maternji jezik nije njemački, onda ta djeca pohađaju dodatnu nastavu iz njemačkog jezika - Deutsch als Zweitsprache DaZ. Djeca, koja u toku 2. godine vrtića imigriraju u Švicarsku, pohađaju u 1. razredu intenzivnu nastavu njemačkog jezika.

Djeca, koja imigriraju tokom osnovne škole (Primar- i Oberstufe), pohađaju intenzivno jednu godinu njemački jezik.

Nakon vrtića ili intenzivne nastave iz njemačkog jezika, učenice i učenici pohađaju još dvije do tri godine dodatnu nastavu iz njemačkog jezika. Ova ponuda se odnosi na sve stepene osnovne škole.

Kursevi maternjeg jezika i kulture – HSK (od 2. razreda)

Kursevi maternjeg jezika i kulture nude ambasade, konzulati ili udruženja roditelja. Posjećivanje ovih kurseva se preporučuje, jer je vrlo bitno da se djeca podstiču na svom maternjem jeziku kao i da prodube znanje o zemlji porijekla njihovih roditelja.

Kurseve maternjeg jezika i kulture posjećuju samo ona djeca koju roditelji prijave. Obavještenja o ovim kursevima možete dobiti od kordinatora ambasada, konzulata ili udruženja roditelja.

Informacije: Sektion Entwicklung, Themenbereich Sprache und Migration, Tel. 062 835 21 18

Adrese kordinatora: www.ag.ch/bildung > Unterricht & Schulbetrieb > Schule & Interkulturelles

Specijalna nastava za govor

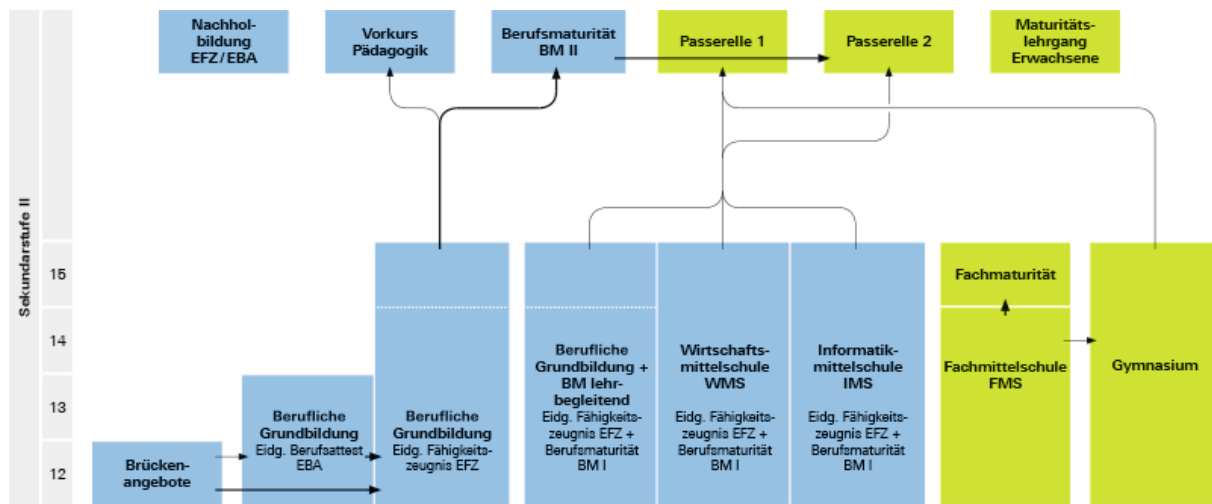
Za djecu sa smetnjama i poremećajima govora postoji specijalna nastava. Ova ponuda je za roditelje besplatna.

Informacije se mogu dobiti u upravi škole ili na internetu www.ag.ch/bildung > Sonderpädagogik & Förderangebote > Logopädie & Legasthenietherapie

Pregled srednje škole (Sekundarstufe II)

Srednje škole obuhvataju stručno obrazovanje, gimnaziju kao i srednje škole kao što su škola za određena stručna područja (FMS), poslovna (WMS) ili škola za informatiku (IMS).

Sljedeća tabela daje pregled strukture srednjeg obrazovanja u kantonu Aargau. Grafika se čita odozdo na gore.

Prelazno rješenje poslije osnovne škole

Poslije obaveznog jedanaestogodišnjeg školovanja većina mladih ljudi počinje sa stručnim obrazovanjem ili pohađa druge srednje škole. Uprkos svemu nekima je potrebna dodatna podrška za ulazak u poslovni svijet. Za ovu grupu mladih postoje prelazna rješenja. Kantonalna škola za stručno obrazovanje (ksb) pruža posebne ponude pod nazivom „Brückenangebote“, a Regionalni centri za zapošljavanje (RAV) pružaju motivacione semestre (SEMO).

Brückenangebote – ponude Kantonalne škole za stručno obrazovanje

Mladima koji su motivisani i voljni da uče i žele poslije završetka osnovne škole da se intenzivno pripreme za stručno obrazovanje pruža se mogućnost da pohađaju „Brückenangebote“ Kantonalne škole za stručno obrazovanje (ksb). Ovo jednogodišnje školovanje služi individualnom produbljivanju opšteg obrazovanja kao i ciljanom pospješivanju i razvoju ličnosti u pogledu željene poslovne karijere i socio-kulturne integracije. Učenicima se pomaže kod traženja odgovarajućeg mjesta za praktično obrazovanje (Ausbildungsplatz).

Motivationssemester

Motivacioni semestar (SEMO) podržava mlade osobe bez posla u traženju mjesta za praktično obrazovanje ili za nekim drugim oblikom ulaska u poslovni svijet. Ovaj semestar pruža prva iskustva u poslovnom svijetu i pomaže u razvoju novih perspektiva. Motivacioni semestar se sastoji od obrazovanja, rada i treninga kako da se pišu molbe i traži radno mjesto. Regionalni centri za zapošljavanje (RAV) posreduju kod pronalaženja odgovarajućih mjesta za sticanje radnog iskustva. Motivacione semestre vode najčešće fondacije i udruženja.

Prijavljivanje

Pristup ovim ponudama (Brückenangebote i Motivationssemester) se ostvaruje preko centralnog kontaktnog mjesta "Wegweiser". Mlade osobe koje poslije završavanja osnovne škole nisu pronašle rješenje trebaju se prijaviti na kontaktno mjesto „Wegweiser“ preko kojeg će biti upućene na odgovarajuće ponude.

Departement Bildung, Kultur und Sport
Abteilung Berufsbildung und Mittelschule
Anlaufstelle Wegweiser
Kasinostrasse 29, Postfach 2254, 5001 Aarau
www.ag.ch/wegweiser
E-Mail: wegweiser@ag.ch, Tel. 062 835 41 40

Stručno obrazovanje (Sekundarstufe II)

Osnovno stručno obrazovanje (Berufliche Grundbildung)

Osnovno stručno obrazovanje je najvažnije početno obrazovanje u Švicarskoj. Ono omogućava mladim ljudima da uđu u poslovni svijet i pruža im solidnu profesionalnu osnovu. Pored praktične obuke u preduzeću učenici pohađaju i stručnu školu jedan do dva dana sedmično. Zavisno od struke obrazovanje traje dvije do četiri godine.

- Nakon tro- ili četverogodišnjeg obrazovanja se dobije svjedočanstvo koje je priznato na saveznom nivou (eidgenössisches Fähigkeitszeugnis EFZ),
- Nakon dvogodišnjeg obrazovanja stiže se uvjerenje koje priznaje Savez (eidgenössisches Berufsattest EBA).

Završena srednja stručna škola je važan preduslov da bi se na tržištu rada moglo konkurisati. Ona otvara različite mogućnosti za karijeru i atraktivna usavršavanja.

Sa priznatim svjedočanstvima se dobija pristup višim stručnim školama (na osnovu EFZ) ili većem stepenu osnovnog stručnog obrazovanja (na osnovu EBA).

Više informacija: www.ag.ch/berufsbildung

Srednja stručna škola (Berufsmittelschule)

Nadareni učenici koji hoće da uče a već se stručno obrazuju u privredi, mogu pored obavezne nastave za stručno obrazovanje posjećivati dodatnu nastavu i da tako srednju školu završe sa poslovnom maturom (Berufsmaturität).

Apsolventi poslovne mature stiču dvostruku kvalifikaciju. Sa jedne strane su edukovane stručne osobe, a sa druge strane im poslovna matura omogućava pristup studiranju na jednoj od škola za visoko stručno obrazovanje (Fachhochschule).

Upis u srednju stručnu školu se odvija sa polaganjem prijemnog ispita ili bez polaganja prijemnog ispita koje je uslovljeno prosijekom ocjena iz poslednjeg razreda «Bezirksschule» ili «Sekundarschule».

Više informacija o upisu u srednje stručne škole: www.ag.ch/mitelschulen

Informacije i savjete o stručnom obrazovanju možete dobiti u savjetovalištu i informativnim centrima za izbor zanimanja.

Srednja škola (Sekundarstufe II)

Nakon jedanaest godina obaveznog osnovnog obrazovanja učenici nastavljaju srednju školu. Ovisno o vrsti škole koja se završi, ove škole vode ka različitim maturama ili omogućuju upis na škole za više i visoko obrazovanje kao i na univerzitetu.

Škola usmjerenog obrazovanja (Fachmittelschule FMS und Fachmaturität FM)

Ova srednja škola (FMS) usmjerava učenike za školovanje u određenim poslovnim pravcima. U kantonu Aargau se ove škole nude za sljedeće područja: odgoj, umjetnost, zdravstvo, socijalni rad i komunikacija. Školovanje traje tri godine i po završetku škole se stiče diploma koja je priznata u čitavoj Švicarskoj. Poslije ove škole može se polagati matura koja omogućuje upis na visoke škole obabrane struke.

Srednja ekonomska škola (Wirtschaftsmittelschule WMS)

Srednja ekonomska škola priprema učenike za komercijalne pozive. Nakon tri godine škole i završene jednogodišnje prakse u nekom preduzeću dobiva se sljedeće svjedočanstvo: „das Eidgenössische Fähigkeitszeugnis EFZ Kaufmann/Kauffrau“ i poslovna matura za komercijalu (kaufmännische Berufsmaturität). Ovim putem se postiže pristup na škole za visoko obrazovanje i na Passerelle (vidi Passerelle).

Srednja škola za informatiku (Informatikmittelschule IMS)

U ovoj školi je kombinovano opšte obrazovanje, informatika i ekonomsko obrazovanje. Nakon tri godine škole i završene jednogodišnje prakse u nekom preduzeću, dobija se sljedeće svjedočanstvo: „Eidgenössische Fähigkeitszeugnis EFZ Informatiker / Informatikerin“ pravac razvoj aplikacija (Applikationsentwicklung) i komercijalnu poslovnu maturu (kaufmännische Berufsmaturität). Ovim putem se postiže pristup školama za visoko obrazovanje i na Passerelle (vidi Passerelle).

Uslovi za prijem na FMS / WMS / IMS

Upis u srednju školu usmjerenog obrazovanja, srednju ekonomsku školu i srednju školu za informatiku se odvija sa polaganjem prijemnog ispita ili bez polaganja prijemnog ispita koje je uslovljeno prosječkom ocjena iz poslednjeg razreda «Bezirksschule» ili «Sekundarschule».

Više informacija o upisu u srednju školu usmjerenog obrazovanja, srednju ekonomsku školu i srednju školu za informatiku: www.ag.ch/mitelschulen

Gimnazija (Gymnasium)

Školovanje u šest gimnazija u kantonu Aargau traje četiri godine i vodi ka maturi (Maturität) koja je priznata na saveznom nivou. Matura omogućava prelazak na visoke škole u Švicarskoj bez polaganja prijemnog ispita. Ko želi studirati medicinu, mora dodatno proći provjeru sklonosti i sposobnosti.

Upis u gimnaziju bez prijemnog ispita se zasniva na prosjeku ocjena u posljednjem razredu „Bezirksschule“. Učenice i učenici koji su završili neku drugu školu koja je na nivou „Bezirksschule“ imaju mogućnost da u narednoj školskoj godini polože prijemni uspit.

Više informacija o upisuu gimnaziju: www.ag.ch/mitelschulen

Pasarela (Passerelle)

Pasarela stoji na raspolaganju dobrim apsolventima poslovne mature i omogućuje im preko dodatnog ispita pristup univerzitetskim visokom školama u Švicarskoj. Položen dodatni ispit ipak nema istu vrijednost kao gimnazijska matura i zbog toga ne omogućava opšte pravo studiranja na inostranim univerzitetima.

Škola za sticanje mature za odrasle u Aargau (Aargauische Maturitätsschule für Erwachsene AME)

Obrazovanje na AME je vanredno uz rad, traje 3.5 godine i vodi ka nacionalno priznatoj gimnazijskoj maturi. Uslov za upis na ovu školu se stiče nakon završene srednje stručne škole (Berufslehre) ili ako se ima trogodišnje radno iskustvo. Najniža starosna granica za upis je 20 godina. Ova škola se pohađa uz rad i to tokom dva dana u sedmici.

Više informacija: www.ame.ch

Službe za savjetovanje

Školska psihološka služba

Ova služba nudi usluge djeci i mladima u uzrastu od dječijeg vrtića do završetka osnovne škole kao i osobama koje se brinu o njima.

Razlozi za prijavljivanje kod psihološke službe su:

- ukoliko savlađivanje nastave učenici ili učeniku pada jako teško ili prelako,
- ukoliko učenica ili učenik ima probleme sa uspjehom u školi,
- ukoliko se učenica ili učenik ponaša upadljivo i smeta svojim ponašanjem,
- ukoliko je kod djece sa posebnim potrebama predviđeno specijalno školovanje ili inegrativna nastava,
- ukoliko postoji konflikt između roditelja, nastavnog osoblja i djece,
- ukoliko roditelji trebaju savjete u vezi razvoja djece (kao npr. ako dijete pokazuje agresiju, ima strah ili nedostatak koncentracije)
- ukoliko dijete doživljava nasilje u porodici.

Savjetovanje u školskoj psihološkoj službi je besplatno.

Ukoliko roditelji, staratelji ili djeca starija od 14 godina imaju probleme ili pitanja mogu se telefonski ili pismeno prijaviti direktno kod ove službe.

Nastavnici i ostale osobe mogu prijaviti učenice i učenike samo ukoliko imaju za to pismenu saglasnost roditelja.

Više informacija: www.ag.ch/schulpsychologie

E-Mail: sp.volksschule@ag.ch

Regionalstellen des Schulpsychologischen Dienstes:

Aarau: E-Mail: spd.aarau@ag.ch, Tel. 062 835 40 00

Bad Zurzach: E-Mail: spd.zurzach@ag.ch, Tel. 062 835 41 00

Baden: E-Mail: spd.baden@ag.ch, Tel. 062 835 40 20

Rheinfelden: E-Mail: spd.rheinfelden@ag.ch, Tel. 062 835 40 40

Wohlen: E-Mail: spd.wohlen@ag.ch, Tel. 062 835 40 60

Zofingen: E-Mail: spd.zofingen@ag.ch, Tel. 062 835 40 90

Služba za dječiju i adolescentnu psihijatriju

Služba za dječiju i adolescentnu psihijatriju je pod medicinskim nadzorom. U ovoj službi se pregledaju i liječe psihički bolesna djeca i mladi u predškolskom uzrastu kao i za vrijeme školovanja. Prijave su moguće od strane roditelja, adolescenata ili od strane ustanove za zaštitu djece i odraslih osoba (Kindes- und Erwachsenenschutzbehörde). Sve druge osobe moraju dobiti saglasnost roditelja.

Regionalne ambulante se nalaze u Aarau, Baden, Rheinfelden und Wohlen.

Informacije i prijava:

Ponedjeljak - petak, 8–12 sati i 13.30–17.30 sati, hitni slučajevi: 24 sata und 365 dana

Kinder- und Jugendpsychiatrischer Dienst

Zentrales Ambulatorium für Kinder und Jugendliche ZAKJ

Postfach 432, 5201 Brugg

www.pdag.ch

E-Mail: kipd.zakj@pdag.ch, Tel. 056 462 21 20

ask! – Savjetovalište za obrazovanje i zanimanja u Aargau

Savjetovalište za obrazovanje i zanimanja (Beratungsdienste Aargau (BDAG)) savjetuje i podržava osobe u njihovom poslovnom i ličnom razvoju. Ove usluge su besplatne za osobe koje žive ili pohađaju školu u kantonu Aargau.

Izbor zanimanja ili škole, osnovno stručno obrazovanje, srednja škola, stručno usavršavanje, radno tržište i zapošljavanje – za sve ove teme postoji obiman informativni materijal u svih šest centara u kantonu ili online na internetu.

Pored ličnih savjeta organizuju se mnogobrojni informativni skupovi za mlade i njihove roditelje. Roditeljima koji ne govore njemački jezik nude se informativni skupovi na raznim jezicima.

Informacije za sve usluge: www.bdag.ch

Kontakt za inormativne centre (Infozentren):

Aarau: E-Mail: blb@bdag.ch, Tel. 062 832 64 10

Baden: E-Mail: baden@bdag.ch, Tel. 062 832 65 10

Bad Zurzach: E-Mail: zurzach@bdag.ch, Tel. 062 832 65 60

Rheinfelden: E-Mail: rheinfelden@bdag.ch, Tel. 062 832 65 50

Wohlen: E-Mail: wohlen@bdag.ch, Tel. 062 832 65 70

Zofingen: E-Mail: zofingen@bdag.ch, Tel. 062 832 64 80

Tim 1155 (Fachstelle Team 1155)

Tim 1155 podržava mlade osobe koje imaju teškoće sa stručnim obrazovanjem (Berufslehre) – od početka do završetka školovanja. Savjetovanje je besplatno i odvija se u povjerenju.

Informacije: www.1155.ch

E-Mail: 1155@ag.ch, Tel: 0800 1155 00 (besplatan broj - Gratisnummer)

**Departement
Bildung, Kultur und Sport**

Abteilung Volksschule
Bachstrasse 15
5001 Aarau

Juni 2016. godine